בעזהשי"ת

ראשל נרמה

גליון ו'
פרשת וישלח
תשפ"ז

חידושים וביאורים, בדרך פרד"ס נאמרים, על סדר הפרשיות מסודרים, שנאמרו מדי שבת בשבתו, וגם לרבות במועדים וזמנים שונים

על ידי הגה"צ רבי **אברהם לויפער** שליט"א אבדק"ק דראגג

יעקב אבינו ניצול מעשו ומכל מציריו על ידי ששמר את השבת ||| עיקר שמירת שבת הוא על ידי שמענגים את השבת קודש לשם שמים לבד ולא לענג את עצמו ||| יעקב אבינו זכה לשלימות מדה זו לכוון בכל מעשיו לשם שמים על כן הגין עליו קדושת שבת ||| מזה שיעקב השיג כל התרי"ג מצוות מעצמו, מזה מוכח שקידש את גופו כראוי, ועל ידי זה זכה לשמירת מצות עונג שבת כראוי, וזה שהתפאר לפני עשו ותרי"ג מצוות שמרתי ועל כן אין לו להתיירא ממנו

כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה וגו'. ברש"י מפרש גרת"י בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, ע"כ. והקושיא מפורסמת מה רצה לרמוז בזה, הכי עלתה על דעתו שעשו הרשע יכבדנו בעבור שמירת התרי"ג מצוות. גם מה פירוש דנקטו במספר תרי"ג מצוות, הול"ל ואת כל המורה שמרתי. וכן הלשון שמרת"י ל"ב, דהול"ל ותרי"ג מצוות קיימת"י.

ב) **ויהי** לי שור וחמור, כתב רש"י ז"ל מצא אמר לי מטל השמים ומשמני הארץ, זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ. יש לדקדק שהרי מצומר בגמ' בכמה דוכתי דבקר וצאן הרי הם בכלל גידולי קרקע מפני שניזונים מן הארץ, ואיך אמר שאינם לא מן השמים ולא מן הארץ. גם קשה היתכן שעשה ברכות של מצוה פלאתר, ואמר שלא נתקיימה בי.

ונראה לבאר הדברים עפ"י מש"כ **החתם סופר** זללה"ה (חי' חת"ס עה"ת ד"ה כה תאמרון וגו'), וז"ק, יובן עפ"י מה שמצאתי **בספידור מהריעב"ץ** זצ"ל טעם הגון למה שאמרו חז"ל (שבת דף קי"ח ע"א) כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מניים, שנאמר והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו'. משום דאמרו חז"ל (שם דף קי"ט ע"א) עשירים שבארץ ישראל במה הם זוכים, בזכות שמעשרים כראוי, ובשאר ארצות בזכות שמכבדין את השבת. והנה מבריסס נמעשר אחר בואו לארץ ישראל, וכן יצחק הלא לא זז משם, וי"ל שבזכות המעשרות נמעשרו, משמ"כ יעקב שבחון לארץ עשה את כל החיל הזה, ומאין זכה לזה, אם לא שאמר השבת כראוי, לכן כל המשמר שבת נותנים לו נחלת יעקב. וכתב עוד שם, דנחלה בלי מניים, היינו בלי מניים ומעיקר, שלא ישלטו בו ידי זריס, על אשר שמר השבת ומענגו, לכן מענגים אותו ג"כ, והיינו בלי מניים, שלא יהיה צריך למנר ואומה סביבותיו מפחד מויב, כי מלאך ה' חונה סביב ליריאיו, על דרך פרוש תשב ירושלים, **ע"ב תובן דבריו בתוספת ביאור** [וכו'], והנה לפי זה לא היה צריך להתיירא מעשו, כיון שמר השבת כראוי, שהרי משום כך נמעשר, מ"כ ממילא יותן נחלתו בלי מניים ומעיקר, ואויביו ישלים אתו. וזהו, עם לבן גרתי, ומשום הכי הוסיל וגרתי עמו לכן תרי"ג מצות שמרתי, היינו שבת שמקולה כנגד כל התורה, והיינו הוסיל שהיה עם לבן, עובד עבודה זרה, הולרך להיזהר בשבת המורה על חידוש העולם. ורמיזי, שהרי היה לי שור וחמור וגו', ומאין זכיתי לכל זה אם לא ע"י השבת, ומעתה מובטח אני שממנע מן בעיניך, כי ה' יתנהו לתן להסיר ממנו כל מניריו ומעיקיו, וק"ל, **עבל"ק של החת"ם**. היוצא מדבריו לעניינו, כי יעקב הוכיח לעשו כי שמר את השבת בהיותו בבית לבן, ועל כן אין לו מה להתיירא מעשו, כי ע"י השבת זוכים לנחלה בלי מניים ומעיקים, כמו שאמרו חז"ל כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מניים.

והנה בחז"ל נקטו הלשון כל המענג את השבת, וידוע מה שדייק מזה **בספה"ק תולדות יעקב יוסף** (פ' יתרו) שאמרו חז"ל כל המענג את השבת, אבל לא המענג את עצמו. וכן מיתת **בשל"ה הקדוש** (מס' שבת פרק נר מצוה, ד"ה וקראת לשבת עונג) שאותן המלאין בטנם כסום וכפרד אין

הבין, לילך אחר הערב, ורווחא לבסומא שכיחא, ואחר כך מרוב מאכלם נופל תרדימה עליהם ומבלים מוחם, אלו אין נקראים מענגים את השבת, אלא הם מענגים את עצמם בשבת יעו"ש. נמצא שעיקר סגולת עונג שבת, שעל ידה זוכין לנחלה בלי מצרים, הוא רק כשמענג את השבת, ולא המענג את עצמו, היינו שצריך שיהיה אכילתו לשם שמים.

ואכן מצינו שיעקב זכה למדרגה זו, והוא עפ"י מש"כ **הזוהר הק'** (ח"ב קמ"א ע"ב) על ענין יעקב אבינו לא מת וז"ל, גופיהון דצדיקיא דלא מתענגי בהאי עלמא אלא מתענוגי דמצוה, וסעודתי שבתין וחגין וזמנין, ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטאה עלייהו, דהא לא אתענגו מדיליה כלום, והואיל ולא נטלו מדיליה, לית ליה רשו עליהון כלל וכו', יעקב לא מית, וגופיה אתקייס בקיומא תדיר וכו', ע"כ. ועפי"ז ביאר **מרן רביה"ק זי"ע** (דברי יואל פ' ויחי) דברי הגמ' בתענית (ה' ע"ב) רב נחמן ורבי יצחק הוו יתבי בסעודתא, אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק לימא מר מילתא, אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה, בתר דסעוד אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן יעקב אבינו לא מת וכו', ע"כ. דלכאורה פלא הוא למה נקט דייקא האי מילתא דיעקב אבינו לא מת, וי"ל עפ"י מש"כ **בספרים הקדושים** לפרש אמרם ז"ל אין מסיחין בסעודה וכו', דהנה עבודת התפלה ולימוד התורה הוא ע"י הגרון, והאכילה ע"י הוושט, ודרך הצדיקים שגם האכילה אצלם עבודה חשובה כמו התורה ותפלה, ואם מסיחין בסעודה בדברי תורה עי"ז מראה שאין האכילה עבודה אצלו כל כך כמו התורה ותפלה, ועל כן רמז לו אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לוושט, היינו שמא יקדים עבודת הקנה שהוא תורה ותפלה לעבודת הוושט שהוא האכילה. ובזה יבואר קישור דברי הגמרא דבאמצע הסעודה השיבו אין מסיחין בסעודה, והטעם שמא יקדים קנה לוושט היינו עבודת הקנה כנ"ל, ואחר הסעודה חיזק לו דבר זה בראי' שיעקב אבינו לא מת, וכדברי הזוה"ק דלא שליט ביה שום זוהמא כיון שכל אכילותיו היו לשם שמים, וע"ז הוכיחו שלא היה לו להפסיק בד"ת באמצע הסעודה שהוא ג"כ עבודת השי"ת והראי' מיעקב אבינו שלא מת, וא"ש הקישור, **עכתו"ד בדברי יואל** שם.

ומה שהביא מרן רביה"ק זי"ע מספרים הקדושים, היא **בספה"ק הישר והטוב לבק"ז הגה"ק מליסקא זי"ע**, וזל"ק (דרוש לשבת בראשית), עלה ברעיוני על הא דאמרו ז"ל (תענית ה' ע"ב) אין מסיחין בסעודה משום שמא יקדים קנה לוושט, דהנה כמו שאין נכון להפסיק בתורה ותפלה משום שעוסק במצות השי"ת, כן בענין אכילה גם כן עושה מצוה, ובפרט מי שיודע לכוון כוונות אכילה, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר לד, ג) על הלל שאמר שהולך לגמול חסד עם אכסניא שלו דהיינו עם גופו, ולכן מהאי טעמא גופא אין להפסיק גם בתוך הסעודה. והנה עיקר עסק התורה ותפילה נעשה על ידי הקנה, והאכילה על ידי הוושט, לכן זהו שאמרו שמא יקדים קנה לוושט שיאמר שאין שום מצוה ועבודת השי"ת בעניני האכילה, אבל באמת אינו כן שבכל דבר שהאדם עושה בין לצרכי גופו בין לצרכי נשמתו אם עושה לשם שמים הוא למצוה יחשב ודו"ק, **עכלה"ק**.

הרי לנו מכל זה שיעקב נשתבח במיוחד שכל אכילותיו היו לשם שמים, ועל כן נאמר עליו יעקב אבינו לא מת, כי גופו לא נהנה מזוהמת עולם הזה כלום, כמ"ש בזוה"ק שלא נהנה כי אם מתענוגי דמצוה וסעודתי שבתין וחגין וזמנין, היינו שנהנה בסעודתו מקדושת שבת קודש לבד, בלי תענוג הגוף כלל, וכלשון חז"ל כל המענג את השבת, ולא המענג את עצמו, ובשכר זאת דייקא זכה לנחלה בלי מצרים ועיקשים.

ויש לכוין לזה גם פשטות דברי רש"י שאמר על מש"כ עם לבן גרתי - תרי"ג מצוות שמרתי. כי ידוע שהאבות קיימו כל התורה כולה לפני שניתנה, כי מעצמם הרגישו ברמ"ח אבריהם ושס"ה גידיהם, את הרמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, מכיון שזכו לזכך את גופם בכל התאוות הגופניות, וכמו שכתב **בספה"ק קדושת לוי** (קדושה ראשונה לפורים) וזל"ק, אמרו חכמינו ז"ל (יומא כ"ח ע"ב) קיים היה אברהם אבינו ע"ה כל התורה אפילו עירובי תבשילין עד שלא נתנה. והנה צריכין להבין מאין ידע אברהם אבינו ע"ה התורה עד שלא ניתנה [וכו'], אמנם מי שיש לו התפשטות הגשמיות והתגברות הרוחניות הוא יכול להשיג בעין שכלו מעצמו התורה, כי הרמ"ח אברים הרוחניים הם

בעצמם מצות עשה, ושם"ה גידים בעצמם מצות לא תעשה, ולכן מברכים מגינו ע"ה אשר נזדכך המומר שלו השיג מרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו שלו הרוחניות של כל התורה כולו עד שלא ניתנה, **עכל"ק**. ובמקום אחר (עי' לעיל פרשת לך) הבאנו לעיל מדברי **ספה"ק אוהב ישראל** שפירש על דרך זה עה"פ וישלח מברכים את ידו ויקח את המחלצת לשחוט את בנו, היינו שהיה צריך מברכים מגינו ע"ה לכוף את ידו לעשות שליחותו, מכיון שזה לא היה בחמת רצון הבורא כמו שנתבאר לעתיד, ועל כן זה לא הרגיש באבריו מעצמו מצוה זו. ויעו' **בספה"ק יסוד לב** (פרשת בחקותי), שהביא גם כן פירוש זה ממש, עה"פ וישלח מברכים את ידו וגו', וכתבו על שם **הרה"ק מהרמ"מ מרימנוב** זלה"ה, יעו"ש.

וזהו, עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, ואם תאמר למיך השיג כל התרי"ג מצוות, שלא על כרחך ע"י שקידם את רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ועשה כל מעשיו לשם שמים, על ידי זה זכה להשיג את הרמ"ח עשין ושס"ה לאוין שהם ביחד כמנין תרי"ג, וזה תרי"ג מצוות שמרתי, וזה מקושר עם מה שדרש דרש משה מרן החתם סופר ז"ל דתרי"ג מצות קמי על שמירת שבת שמקולה כנגד כל התורה. כי יעקב שמר את השבת לקדשו ולענגו, ולא לענג את עצמו, כי כל מעשיו אפילו הגשמיים כאכילה ושתיה כיוון הכל לשם שמים לבד, ועי"ז זכה לנחלה בלי מניעים, וזה שאלה להגיד לעשו, שידע נאמנה שלא יוכל לו, כי שבת מגין עלויהי.

וזה מה שאמר לו, זו תינה לא מן השמים ולא מן הארץ, פי' שלא יהיה טענה בפיו של עשו על מה שמשיג גבולו בחלקו בעולם הזה, על זה קאמר לו שאף על פי שכפי הנראה כל העשירות הוא לא מן השמים, ואינו שייך לחלקו של יעקב בעולם הבא, כי מה לו לעניני גשמיים, אף על פי כן גם אינם מן הארץ, שאינם שייכים לעניני הארץ, דהיינו עולם הזה, שהוא חלקו של עשו, כי כל מה שיעקב זכה לו הוא על ידי שאמר את השבת, ועשה את הכל לשם שמים, בלי שום כוונה לענג את עצמו, אשר משום זה זכה לשמור את התרי"ג מצוות ולקיימם מעצמו. וקרא דייקא, דכ' לשון שמרתי, ולא אמר קיימתי, כי לא מיבעיא שקיימו האבות הקדושים את התורה אף שעדיין לא נתחייבו בה, מחמת חיבוב מצוה, אלא עיקר רבותייהו מה שהשיגו מעצמם ידיעת התורה ומצוותיה לפני שניתנה כלל בעולם, והם מגודל קדושתם וזיכוך גופם זכו לשמור ולזכור ולידע ידיעת כל המצוות כולם מעצמם, וזה התפאר יעקב על עשו ותרי"ג מצות שמרתי, על זאת לידע ולהשיג ולשמור בדעתו את כל התרי"ג מצוות. גם שמרתי' מרמז על כי שמר את כל אבריו וגידיו שהם כמספר תרי"ג, מכוון נגד התרי"ג מצוות, וזה ותרי"ג מצוות שמרתי, שמר את אבריו וגידיו בקדושתם הפנימית, ועל כן לא נאבדו ידיעת מצוותיו מדעתו ע"י הזוהמא של גוף המלא הטבעי, כמו שפי' הקדושת לוי ושאר הספרים הקדושים שהבאנו לעיל.

ויש לרמז כל זה בחיבות שאמר יעקב, ויהי לי שו"ר ותמו"ר לא"ן ועב"ד ושפח"ה, שהם בגי' ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעול"ם וע"ד (עם האותיות והתיבות), היינו שבכל אלו העשירות לא היה לו בהם כי אם כוונה אחת לייחד שם כבוד מלכותו, כמו שמצינו גבי תנוך מט"ט שהביא התולדות **זי"ע** (פרשת וירא דף קל"ב) וזה לשונו הק', **שמעתי ממורי** (פי' בהפסוק קהלת ט' י') כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך, כי ענין תנוך מט"ט שהיה תופר מנעלים ובכל תפירה אמר 'ברוך 'שם 'כבוד 'מלכותו 'לעולם 'ועד, כי רשמי תבות אלו עולה תנו"ך מטטרו"ן, **עיי"ש**.

והנה בשמ"כ התת"ס שמה שאמר יעקב ותרי"ג מצוות שמרתי, דקאי על שבת שמקולה ככל המצוות, כעין זה מביא **בקב"ז באהל תורה** (עה"פ וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו') **מספה"ק אמרי נועם** שכ' שהמלאכים ששלח יעקב לקראת עשו הם המלאכים שנבראו בכח מצות שבת, ועל זה אמר ותרי"ג מצוות שמרתי, שהוא שבת שמקול ככל התורה, **עיי"ש**. ועפ"י דבריו הק' פירש שם בק"ז זל"ל, דזה שאמר לעיל ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה ויקרא שם המקום ההוא מחניים, כי תיבות אלקי"ם ז"ה ויקר"א ש"ם המקו"ם ההו"א מחני"ם, עולה כמספר שב"ת קוד"ש, ורומז שאלה לו מלאכים שנבראו בכח מצות שבת, **עב"ד**, ועיי"ש עוד רמזים נפלאים עפ"י דרכו.

ועל פי זה אמרתי להוסיף עוד בדרך רמז כי כל הפסוק ההוא, ויאמ"ר יעק"ב כאש"ר רא"ס מחנ"ה אלקי"ס ז"ה ויקר"א ש"ס המקו"ס ההו"א מחני"ס, דקאי על המלאכים ששלח אח"כ יעקב לעשו, שהם בגימטריא (עם האותיות והתיבות והכולל) שמ"ע ישרא"ל ה' אלקינ"ו ה' אח"ד - ברו"ך ש"ס כבו"ד מלכות"ו לעול"ס וע"ד. כי אלו המלאכים נבראו מעונג שבת, שהוא תענוג מעין עולם הבא בתוך עניני העולם הזה, כשמכוונים בכל מעשיו לשם שמים, לייחד שמו יתברך ביחודא עילאה ויחודא תתאה.

גם נ"ל לבאר בדרך הנ"ל לשון רש"י ז"ל, שכתב (בד"ה והיה המחנה הנשאר לפליטה), התקין עצמו לשלשה דברים לדורון לתפלה ולמלחמה. דבשלמה לדורון ולמלחמה שייך לשון שהתקין עצמו, כי צריך להכין הדורון, ולהזדיין בכלי קרב, אבל גבי תפלה מה תיקון והזמנה שייך בו, ולדרכינו הנ"ל יבואר, ובהקדם מש"כ כק"ז הגה"ק מליסקא זי"ע **בספה"ק אך פרי תבואה** (פ' במדבר) בשם **ספה"ק אור המאיר**, וזל"ק, דהנה מבואר עה"פ הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך (משלי כ"ד), דהנה יש כמה בני אדם שרוצים להתפלל בכונה אבל אי אפשר להם מחמת שכל היום הם טרודים בעסקיהם בלי שום יראת שמים ואיך יוכלו לעמוד ולהתפלל בלי מחשבה זרה. רק אם בחוץ ג"כ הולכים ביראת שמים אז יכולין לעמוד בלי מחשבה זרה, וזה הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך, אז אחר ובנית ביתך דהדיבור נקראת בית כי האותיות נקראו אבנים וכשמצרפן נעשו בית עיי"ש (בס' אור המאיר). ולכן כתבה התורה גם כן במדבר סיני מקודם, ואח"כ תוכל לבוא אל אוהל מועד לאמור לדבר דיבורים קדושים, **עכ"ל בק"ז זי"ע.** הרי מזה דאם בשעה שעוסק האדם בגשמיות ובצרכי בני אדם הולך ביראת שמים, אז גם אח"כ כשעוסק ברוחניות בתורה ובתפלה יכול לעבוד את השי"ת בלי מחשבות זרות.

ובזה יובן, מה שהתקין עצמו יעקב לתפלה, היינו ע"י שעשה מעשיו לשם שמים כמו שנרמז בפסוקים הקודמים כנ"ל, בזה קיים בנפשו הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך, ועי"ז עצמו התקין את עצמו לתפלה, היינו שיוכל להתפלל כראוי בלי מחשבות זרות.

ובדרך אגב, נפל ברעיוני בעת התפלה רבון כל העולמים שאומרים לפני הסעודה בליל שב"ק, שלפי הנ"ל יש לרמז כי תיבות ואתפל"ל כד"ת כראו"י וכנכו"ן (עם התיבות), בגי' ברו"ך ש"ס כבו"ד מלכות"ו לעול"ס וע"ד (ג"כ עם התיבות). שזה מכוון עם בחינה הנ"ל, שע"י שמייחדים בכל מעשיו לשם כבוד מלכותו, עי"ז זוכים להתפלל כדת כראוי וכנכון.

(שנת תשע"א)

לזכות ולעילוי נשמת אבי מורי, החסיד האמיתי, איש החסד, כש"ת, הרב רבי **שלום** בן הגה"צ רבי **ישכר בעריש** (דומ"ץ דק"ק דזיקוב, בעמח"ם אהל תורה) **לויפער** זצ"ל, נפטר כ"ח אייר תשס"ד

ולע"נ אמי מורתי הרבנית הצדיקת מרת **העניא** ע"ה בת הרה"ח רבי **יחזקאל שרגא** ז"ל, נפטרה ט"ז אייר תשע"ג

•

לזכות ולעילוי נשמת מורי חמי הרב הגאון החסיד המרומם, כש"ת, הרב רבי **אריה לייבוש** זצ"ל בן הרה"ח רבי יקותיאל זלמן **שווארטץ** ז"ל, נפטר בש"ט ביום ח"י כסלו תשפ"ב.

ולעילוי נשמת גיסי הרה"ח מוה"ר **עקיבא מרדכי** בהר"ר יצחק **מענדלאוויטש** זכרונו לברכה, נלב"ע ח"י כסלו תשפ"ד.

יארצייטן השבוע הבעל"ט: הרה"צ רבי **משה אהרן** ב"ר צבי **מאשקאוויטש** זצ"ל [חותן זקני הרה"צ ר' צבי הירש ג"ב, אביו של הרה"ח ר' יחזקאל שרגא אביו של אמי מורתי ע"ה], נלב"ע כ' כסלו תרס"ז, מנו"כ בעיר קליינווארדיין יצ"ו

הגה"ק רבי **שמואל** ב"ר יצחק הלוי **יונגרייז** זצ"ל אבד"ק **סעטשא**, בעמח"ם תורת עדות הזאת, [אביו של כק"ז הגה"ק מטשענגער בעל מנוחת אשר זי"ע], נלב"ע כ"א כסלו תק"ץ, מנו"כ בעיר סעטשא, אונגארן יצ"ו

זקני הרה"צ ר' **בנימין אליער** ב"ר יצחק **מאנדל** זצ"ל, [חותן הרה"צ ר' משה אהרן מאשקאוויטש זצ"ל, חותן הרה"צ ר' צבי הירש גאלדבערגער זצ"ל, אביו של הג"ר יחזקאל שרגא זצ"ל, אבי אמי מורתי הרבנית הצדיקת מרת העניא ע"ה]. נלב"ע כ"ד כסלו תרל"ח, מנו"כ בעיר נאד-טארקאן, סלאוואקיי

יצא לאור ע"י הוצאות ספרים אמרי שפר
25 Ross st. Brooklyn, NY 11249
Tel. 718.260.8177 | בארה"ק: 053.412.8186
3022356@Gmail.Com